

Tilsynserklæring

maj 2016–maj 2017

Marie Mørks Skole – skolekode 219 010

Tilsynets form

Mit tilsyn med skolen har i sin form lignet tidligere års. Ud over fokus på undervisningen og skolens samlede undervisningstilbud har jeg igen i år valgt et særligt fokus-område, nemlig skolens tilbud til elever, som har brug for noget ekstra. Derudover har jeg fokus på den ikke fagdelte undervisning som den kommer til udtryk i emneugen Mariestad.

Jeg har i det forløbne år aflagt skolen 4 tilsynsbesøg på følgende dage: 24/10 16, 12/12 16, 7/2 17 og 4/4 17, og jeg har besøgt følgende klasser: 1a, 1b, 2a, 3a, 4b, 5a, 5b, 8a, 8b, 10. kl, og jeg har på forskellige klassetrin set den samme klasse undervist af forskellige lærere. Hertil kommer den dag, jeg besøgte "Mariestad", hvor eleverne arbejdede på tværs af klasserne.

Jeg har overværet undervisning i følgende fag:

Dansk indskolingen, på mellemtrinnet og i udskolingen, matematik indskolingen, på mellemtrinnet og i udskolingen, historie på mellemtrinnet, billedkunst på mellemtrinnet, specialundervisning, støtteundervisning, faglig støtte samt projektorienteret undervisning på tværs af klassetrin.

Inden mit besøg har jeg gennemgået årsplaner for de relevante klasser og fag, og i forbindelse med hver lektion har jeg før og/eller efterfølgende talt om undervisningen og dens indhold med læreren og i de fleste tilfælde også med eleverne. Især gav besøget i "Mariestad" rige muligheder for samtaler med både elever og lærere.

Herudover har jeg regelmæssigt besøgt skolens hjemmeside, orienteret mig om elevernes resultater ved folkeskolens afgangsprøver og i de fleste frikvarterer talt med lærere om skolens generelle virke. I nogle frikvarterer har jeg iagttaget lærernes tilsyn, elevernes leg og kontakten mellem lærere og elever.

De fleste af mine besøg er afsluttet med et møde med skolens leder, og i frikvarterer og mellemtimer har jeg haft samtaler med lærere om skolens generelle virke.

Efter hvert besøg har skolens leder fået tilsendt en beskrivelse af mine iagttagelser af undervisningen under det pågældende besøg. Beskrivelserne har også været tilgængelige for de berørte ansatte og for skolens bestyrelse.

Iagttagelser og vurderinger

Dansk, matematik og engelsk

I fagene dansk, matematik og engelsk bekræfter mine besøg i klasserne, at elevernes faglige standpunkt i disse fag generelt set er yderst tilfredsstillende på alle klassetrin. Ved afgangsprøven for 9. kl. juni 2015 var gennemsnittet i dansk 7,9, i matematik 8,0 og i engelsk 9,5. Det samlede landsgennemsnit 2016 lå på 7,1.

Undervisningen generelt

I alle undervisningssituationer så jeg engagerede lærere, som gennemførte en planlagt og struktureret undervisning og generelt engagerede elever, som gerne ville lære.

Der var god sammenhæng mellem årsplanen og den gennemførte undervisning omend fokus i årsplanerne for de flestes vedkommende stadig primært var på det rent faglige.

Lærerne underviser primært i deres liniefag, hvilket gav dybde i undervisningen og viste et fagligt og smittende engagement og en tilsvarende ambition.

Lærerne påtog sig alle lederskab i undervisningen, og der var indført faste og genkendelige rutiner i klasserne. Det gav ro til fordybelse og struktur på klasseundervisningen, gruppearbejdet og de øvrige arbejdsformer, jeg så. Da jeg i år flere gange besøgt samme klasse i forskellige fag, kunne jeg også glæde mig over, at der i mange tilfælde var tale om en rutine, som var gennemgående i klassens forskellige fag, målrettet elevernes alder og klassens behov.

Tonen var venlig, imødekommende og humoristisk, både fra lærerside og fra elevside.

Eleverne virkede trygge og åbne, og de deltog gerne i samtaler og debatter.

Samtaleformen i debatterne viste tydeligt, at lærerne tager skolens formålsparagraf omkring respekt for andres meninger alvorligt.

Under mine besøg så jeg både holddeling, klasseundervisning, individuelt arbejde, pararbejde, gruppearbejde, tværfaglige projekter i både inden for klassens rammer og på tværs af klasser, projektarbejde, praktiske øvelser og kreative udfoldelser.

Undervisningsdifferentiering blev praktiseret i de fleste klasser, ligesom der især blandt de ældste elever blev lagt op til, at eleverne tog medansvar for og følte sig forpligtet til, at der blev sat rimelige, individuelle mål – og at målene blev nået.

Undervisningssproget er dansk, bortset fra i sprogfagene.

Undervisning af elever med særlige behov

Skolen har i cirka 2 år arbejdet på en omlægning af strukturen i tilbuddet til elever med særlige behov. Den nye struktur er endnu ikke fuldt implementeret, men forventes at være det ved starten af skoleåret 2017 – 2018.

Jeg har på trods heraf valgt at have fokus på de undervisningstilbud, som gives de elever, som har specielle behov.

I dette afsnit omtales blot 3 eksempler på den konkrete undervisning, som jeg har oplevet den. For mere overordnede principper, se venligst afsnittet om Den sociale og inkluderende dimension.

Specialundervisning i dansk I 8. Klasse foregår i et velindrettet lokale og tager udgangspunkt i materialet VAKS til ordblinde elever. Der er en passende variation i opgaverne og samtidig den ro og positive stemning, som gør de tre drenge i stand til roligt og metodisk at arbejde med de vanskeligheder, de hver især har.

Kontakten mellem lærer og elev er præget af gensidig respekt, elevernes respekt for læreres evne til og engagement i at hjælpe dem, og lærerens respekt for den enkelte elevs vilje, evne og koncentration.

Specialundervisning i matematik er visiteret til en enkelt, stærkt ordblind elev 8. kl. Støttelæreren sidder ved siden af eleven i hele lektionen, og han har tydeligvis vænnet sig til at have "sin personlige ordbog" siddende ved siden af. Samtidig er det tydeligt, at han ofte søger hjælp hos sidemanden, som beredvilligt hjælper, når han bliver spurgt.

Ekstra dansk i 1. Klasse er givet til elever med koncentrationsproblemer. De undervises i nabolokalet, og det er tydeligt, at begge de elever, som undervises her har meget svært ved at holde fokus. Desuden har de en del danskfaglige udfordringer, men de arbejder ivrigt og med en bevidsthed om, at læreren rigtig gerne vil hjælpe dem. Der arbejdes med de opgaver, som er i klassens danskbog, spil og små skriftlige opgaver. Der er en god og tryk stemning mellem læreren og eleverne, hvilket utvivlsomt befordrer elevernes læring.

Med baggrund i disse og en del andre observationer mener jeg, at skolens tilbud til elever med ekstra behov står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Den igangværende omlægning og øgede fokus på fleksibilitet, evaluering og klare mål vil utvivlsomt øge kvaliteten yderligere.

Emneuge for alle skolens elever

Skolen afvikler hvert fjerde år en tværfaglig emneuge, Mariestad, for alle skolens elever. Torsdag sidst på eftermiddagen er der åbent hus for forældre og andre interesserede, som kan benytte sig af værkstedernes tilbud. Jeg besøgte Mariestad på emneugens anden dag.

Stort set alle lokaler er i brug, eleverne arbejder på tværs af klassetrin i emne-værksteder med en eller flere lærere pr. hold.

Hvert værksted har en funktion i Mariestad, og jeg nåede at besøge 14 af de 17 værksteder og at tale med mange af lærerne om det aktuelle værksted.

Selv om der ikke foreligger en overordnet beskrivelse af formålet med at afholde Mariestad, giver lærere og pædagoger samstemmende forklaringer med vægt på indsigt i sammenhængen mellem produktion, indtjening og forbrug samt viden om arbejdsliv og ikke mindst fællesskabsfølelse og empatisk evne til samarbejde trods stor aldersspredning og ikke mindst praktisk anvendelse af elevernes faglige kompetencer.

Det er mit indtryk, at alle elever var engagerede og nød den anderledes undervisningsform, dens frihed og krav om ansvar – muligheden for at arbejde med områder, den enkelte elev selv havde haft indflydelse på og ikke mindst fornøjelsen ved at lære andre elever på skolen at kende end dem, man går sammen med til hverdag.

Undervisningsmaterialer

De bøger, opgavehæfter, it-platforme og andre undervisningsmaterialer, som blev anvendt, var relevante, af nyere dato og i god stand.

Ud over indkøbte undervisningsmaterialer, anvendte lærerne også i høj grad selvfremstillede materialer tilpasset netop denne klasse.

I de fleste klasser indgik elevernes medbragte laptops eller tablets naturligt i undervisningen, og det var tydeligt, at it blev anvendt så ofte, at eleverne så dette medie som deres første adgang til opgavebesvarelse eller til informationssøgning.

Kreativitet indgik som et element i mange af de lektioner, jeg overværede. I de praktisk-musiske fag havde eleverne stor indflydelse på deres produkter / deres rolle i fremstillingsprocesserne.

Årsplaner

Skolen har i det forløbne år arbejdet ihærdigt på at udvikle årsplanerne for at gøre dem mere ensartede og anvendelige for forældrene. Det er i tilfredsstillende omfang lykkedes. Alle årsplaner har fokus på det faglige. Undervisningsformer, metoder, hjemmearbejde, evaluering, klassens sociale mål og den slags beskrives af langt de fleste.

Et fåtal af årsplanerne havde karakter af en kalenderoversigt "Hvad skal vi lave hvornår", hvor spørgsmålene "Hvorfor og Hvordan" ikke blev belyst.

Sammenhængen fra årsplan til skolens undervisningsplaner var tydelig i alle de lektioner, jeg overværede. Sagt med et skævt smil kan man sige, at nogle årsplaner lover mindre, end de holder.

De fysiske rammer

Det er bemærkelsesværdigt, at skolen formår at praktisere så varierede undervisningsformer og at lade disse indgå som en velkendt og velintegreret del af dagligdagen – især set i lyset af lokalernes størrelse og fraværet af gruppearbejdspladser og steder til individuel fordybelse.

Lærerne er meget bevidste om, at de fysiske rammer ikke må begrænse variationen i arbejdsformerne, og det er i årets løb blevet tydeligt, at eleverne lærer at udnytte hvert et hjørne på skolen og at agere under ansvar, selv om de ikke er under lærerens direkte tilsyn. Hvis lærer og en elevgruppe aftaler, at de må arbejde stille på trappetrinnet, så overholdes aftalen. Som en elev sagde "jamen, hun (læreren) har jo ikke andre muligheder – og det har vi heller ikke!

Alligevel glæder alle sig over, at skolens bestyrelse og ledelse er i gang med at projektere en helt ny udskolingsbygning, som vil betyde lokaleforbedringer for alle skolens elever, og alle indretter sig med stor forståelse på en byggeperiode med yderligere indskrænket plads.

Frihed og Folkestyre – Demokrati og Samfundsudvikling – Dansk kultur og Internationale forhold

Disse begreber er med i skolens formålsparagraf, og bør derfor indgå i en årlig vurdering af skolens undervisning.

Under mine tilsynsbesøg oplevede jeg bl.a.

- Elever som i regn og rusk fungerer som skolepatrulje – ansvarligt og omsorgsfuldt, især i forhold til mindre elever
- Elever, som agerer selvbestaltet parkeringsvagter, da der er ved at opstå en farlig situation på skolens parkeringsplads
- Elever og lærere, som til morgensang synger både danske sange, salmer og mere moderne toner
- Elever som stolt fortæller, at de derhjemme har lavet nogle ekstra ting til deres bod i Mariestad – ”Ellers var der jo ikke nok, og det er da synd, hvis der er nogen, som gerne ville have haft en af tingene”.
- Elever som lader de yngre elever komme til orde og have ligeværdig indflydelse på Mariestad Avis redaktionelle linie
- Elever, som efterlyser et politi i Mariestad – og opnår det
- Elever som ikke er bange for at svare forkert
- Lærere, som gennem anerkendelse, rolig stemmeføring og godt humør formår at styre en elevgruppe mod målet
- Elever som har egne holdninger og gerne ville diskutere både med andre elever og med læreren.

Ovenstående er blot nogle få tegn på, hvorledes skolen lader arbejdet med elevernes dannelse og opdragelse til at leve i et samfund med frihed og folkestyre gennemsyre hele skolen virke.

Den sociale og inkluderende dimension

Elever med særlige behov

Skolen har elever, som kræver særlig opmærksomhed. Til nogle af disse elever modtager skolen økonomisk støtte med via inklusionspuljen.

Støtten gives dels til elever med faglige problemer, dels til elever, hvis adfærd ikke gør dem i stand til uden hjælp at få et rimeligt udbytte af skolens undervisningstilbud.

Ved mine tilsynsbesøg har jeg set denne undervisning, både når den foregik i klassen hele lektionen, når den foregik i klassen i dele af lektionen og når den foregik ved enkeltmands-undervisning.

Jeg har hver gang set, hvordan indsatsen er en naturlig del af hverdagen, både hos elever og lærere.

Skolens mange deletimer giver herudover bedre muligheder for at se og hjælpe den enkelte elev.

Inklusion

Skolen modtager tilskud til inklusion og er i sit daglige virke opmærksom på, at skolen ikke må blive elitær.

Samtidig ønsker skolen ikke at gå på kompromis med sit værdigrundlag. Det kræver en hårfin balance mellem tolerance og principfasthed. Det forebyggende arbejde, forudseenhed, samarbejde med forældre, psykolog, sociale myndigheder, SSP, politiet og

andre relevante parter er en fast del af skolens hverdag. Det eneste, de pågældende børn ikke møder, er ligestilling.

På den måde lykkes det skolen at rumme en del elever, som i andre sammenhænge er kommet til kort. De pågældende elever ikke særlig synlige i skolens hverdag, hvilket må siges at være et tegn på, at inklusionen er lykkedes.

Elevers medindflydelse

Skolen har 2 elevråd, ét for 0.–5. klasse og ét for 6.–10. klasse.

I hvert råd sidder der en repræsentant for hver klasse. Klasserne har desuden valgt suppleanter, som deltager i mødet, hvis klassens repræsentant har forfald.

Elevrådet har deltaget i samtaler om skolens toiletter og skolens fysiske rammer og afviklet en kampagne til deres klassekammerater om hygiejne og gode manerer på toilettet.

Derudover har emner som elevernes medindflydelse og computere og telefoners mulige forstyrrende indvirkning på undervisningen og løsninger på dette været drøftet.

Desuden kommer elevrådet med forslag til forbedringer af elevernes hverdag.

Som tidligere nævnt er skolens fysiske og æstetiske rammer begrænsede – og også begrænsende i forhold til visse arbejdsformer. Bestyrelse og ledelse har besluttet at nedrive en pavillon og i stedet opføre en større murstensbygning, hvilket utvivlsomt vil imødekomme de ønsker, alle har om bedre fysiske rammer. Som det ses, inddrages eleverne også i denne proces.

Skolens leder er ansvarlig for indkaldelse til og afvikling af elevrådsmøderne.

Der har i indværende skoleår været afholdt 10 møder.

Fælles arrangementer

For at fastholde skolens fællesskab og for at give eleverne glæden herved afholdes en lang række traditionsrige fælles arrangementer. Fejring af skolens fødselsdag, trivselsdag, motionsløb, idrætsdag, juletræstænding, fastelavn, forårskoncert, skolekomedie, gallafest, morgensang

Afdelings- og klassearrangementer

For de enkelte klasse og afdelinger afholdes ekskursioner, lejrskoler, forældremøder og skole-hjem-samtaler.

Evaluering

Ved Folkeskolens Afgangsprøve i 2016 opnåede skolens elever et gennemsnit på 8,06 for 9. klasse, hvilket ligger 0,3 karakter-point over gennemsnittet på frie grundskoler og 1,0 over landsgennemsnittet. Skolens topscorere er mundtlig fransk med 9,6 og mundtlig engelsk med 9,5.

Ved stikprøver har jeg undersøgt forholdet mellem årskarakterer og prøvekarakterer og har kun – bortset fra en enkelt prøve - fundet mindre variationer.

Skolen giver karakterer fra 3. klasse og vurderer samtidigt elevernes arbejdsindsats, koncentration, samarbejde og præcision. Karaktererne formidles digitalt til både elev og forældre via Forældreintra.

Desuden afholdes 1 årlig skole-hjem-samtale. Herudover er der et løbende samarbejde ved forældremøder og via Forældreintra.

Ud over Folkeskolens Afsluttende Prøver efter 9. og 10. klasse afholder skolen hvert år skriftlige og mundtlige årsprøver for alle elever fra 6. – 8. klasse.

Herudover evaluerer den enkelte lærer i samarbejde med eleverne løbende sin egen undervisning.

Samtaler med skolens leder

Samarbejdet med skolens leder har igen i år fungeret fint. Det er præget af åbenhed og respekt for den rolle, vi hver især spiller i forbindelse med tilsynet.

Vi har efter besøgene talt om undervisningen i de klasser, jeg har besøgt og om de udfordringer, hverdagen giver. Derudover er jeg blevet orienteret om store og små begivenheder på skolen, relevante for mit tilsyn.

Ligeledes er min kontakt med skolens bestyrelse velfungerende, Mine delrapporter læses med interesse, og forud for forældrekredsmødet (generalforsamlingen) mødes vi til en kort drøftelse med mulighed for, at bestyrelsesmedlemmerne kan stille spørgsmål.

Samtalerne er foregået på dansk.

Donationer

Skolen har ikke modtaget donationer.

Konklusion

Med baggrund i ovenstående er det min opfattelse, at Marie Mørks Skoles undervisningstilbud såvel fagligt som pædagogisk står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og at skolen opfylder de krav, der fra myndighedsside stilles til en fri skole.

Bente Bøttger
Certificeret tilsynsførende
Maj 2017